

Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

(Αφιερώνται τῇ προσφιλῇ μοι μητρὶ Δ^η Μαρίᾳ Λαζαρίδου)

«Il est une déesse inconstante, incommode
bizarre dans ses goûts, folle en ses ornements
qui paraît, fuit, revient, et naît dans tous les temps
Protée était son père, et son nom c'est la Mode.»
(Voltaire)

Ἡ ποικιλία καὶ αἱ τροποποιή-
σεις τῆς ἐνδυμασίας, αἱ ὑπὸ
τῆς ἀστάτου ἰδιοτροπίας τοῦ συρ-
μοῦ ἐπιβαλλόμεναι, διαδέχονται ἀλ-
λήλας διὰ μέσου τῶν αἰώνων, χωρὶς
ἢ λογικῇ νὰ δύναται νὰ ἐπιβάλῃ
αὐταῖς μίαν ὀριστικὴν διεύθυνσιν.

Ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς, ἐπιβάλ-
λων τῇ γυναικὶ «πέπλους ἐανοῦς
καὶ εἴματα σιγαλόεντα», ἐλάχιστα
παρέβλαπτε τὴν φυσικὴν ἁρμονίαν.

Σήμερον, ὁπότε ἡ ἀμφίεσις πει-
θηνίως ὑφίσταται τὰ φροῦδα τῆς

ρόδας καὶ τῶν φιγουρινίων κελύσματα, τὸ πᾶν ἐπιδεινοῦται.
Τὸ νὰ θέλῃ τις νὰ καλύψῃ τὸ σῶμα δι' ἐσθίων μεταξὺ
τῶν καὶ ὑφασμάτων κεκοσμημένων, εἶναι ἀπόπειρα ἀξιέπαι-
νος, τὸ νὰ προσπαθῇ ὁμοῦ νὰ τροποποιήσῃ διὰ τῆς τέχνης
τὸ σχῆμα τοῦ σώματος, εἶναι ἔργον γελοῖον, τοῦ ὁποίου τὸ
παράλογον καὶ ὑπὸ τοῦ ὀραίου ἔτι φύλου ἀναγνωρίζεται
ἔστιν ὅτε.

Ἀναμφίβολον τυγχάνει, ὅτι τοιαύτη ἀπόπειρα εἶναι ἐν ἀπὸ
τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς τάσεως τῆς γυναικὸς τοῦ νὰ
διακρίνεται μεταξὺ τῶν ὁμοίων τῆς, καὶ νὰ κτυπᾷ εἰς τὰ
μάτια τοῦ ἀσχημοῦ φύλου.

Κατὰ τὰ πρῶτα τῆς ἀνθρωπότητος ἔτη καὶ τοῦ ἀρχαίου
ἔτι πολιτισμοῦ, ὁ ἄνθρωπος ὑφίσταται ἀγογγύστως τὴν ἐπί-
δρασιν τοῦ περιβάλλοντος, ὅπερ προέπλασεν ὄχι μόνον τὰς
γραμμὰς καὶ τὴν φυσιογνωμίαν του, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνδυμα-
σίαν ἀναλόγως...

Μόνον δὲ εἰς ἐποχὰς ἀνωτέρου πολιτισμοῦ, τὸ ἀνθρώπι-
νον πνεῦμα ἐσκέφθη νὰ παραμορφώσῃ τὸ ἔργον τῆς φύσεως
καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν μεταξὺ τῆς ἐνδυμασίας καὶ τοῦ σώμα-
τος, τοῦ ὄντος καὶ τοῦ περιβάλλοντος ὑφισταμένην ἁρμονίαν.

Ἐκαστος αἰὼν προσφέρει νέα στοιχεῖα διὰ τὸ ἔργον τῆς
καταστροφῆς, αἱ δὲ παραμορφώσεις καὶ δυσμορφίαι, πιστῶς
διὰ τῆς κληρονομικότητος μεταβιβαζόμεναι, προσδίδουσι τῷ
γυναικίῳ σώματι διεύθυνσιν περιέργων, ἣν οὐδεμία λογικῇ
δύναται νὰ δικαιολογήσῃ...

Τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ἐδέχθη νὰ ὑποστῇ τὴν φοβερωτέραν
τῶν παραμορφώσεων, εἶναι ἡ μέση τοῦ γυναικείου σώματος,
(ἢ γνωστὴ ὑπὸ τὸ διεθνὲς ὄνομα *taille*—τάλια).

Τὸ γεγονός τοῦτο τρανῶς δύναται νὰ ἀποδείξῃ ὅποσον
ἀνοῦσιον τυγχάνει τὸ καλλιτεχνικὸν τῆς γυναικὸς γούστο.

Καὶ τῶντι, πολλὰ στοιχειώδη τῆς ἁρμονικότητος πρέπει
νὰ ἔχῃ τις ἰδέαν διὰ νὰ ἀποδίδῃ χάριτα καὶ κάλλος εἰς τὴν
λεπτότητα τῆς ὀσφύος (*taille*), χωρὶς νὰ καταλαμβάνῃ ὅτι ἡ
αἰσθητικῇ τελειότης ἐνυπάρχει ἀπ' ἐναντίας εἰς τὰς ἀπαλὰς
καμπὰς, δι' ὧν τὸ σῶμα, ἀφοῦ χορηγήσῃ πλήρη ἀνάπτυξιν
εἰς τὸ στήθος, λεπτύνεται βαθμιαίως κάτωθεν τοῦ θώρακος,
διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ εἴτα εἰς τὴν εὐρείαν καὶ ἀπαλὴν διάνοξιν
τῶν ἰσχίων...

Μία περιεσφιγμένη μέση, οὔτε εἰς τὰς ἰσχιάς, οὔτε εἰς τὰς
παγείας ἀρμόζει, ὧν καὶ τὰς φυσικὰς δυσμορφίας καθιστᾷ
ἐκδηλωτέρας καὶ ἀπιοτέρας.

«Une femme coupée en deux comme une gûtre, cela choque la vue
et fait souffrir l' imagination», γράφει ὁ Rousseau.

Ἡ ὀσφύς (*taille*) δέον νὰ ἀποτελῇ μίαν δίοδον βαθμιαίαν,
ἀνεπαίσθητον, κάπως ἀπαλὴν μεταξὺ τοῦ στήθους καὶ τῆς
κοιλίας.

Ὁ συρμὸς προσπαθεῖ νὰ παραμορφώσῃ ἀπηνῶς τὰς κυμα-
τοειδεῖς ταύτας γραμμὰς, πιέζων τὸν θώρακα μὲ ἐργαλεῖα
στενά, εὐθέα καὶ ἀλύγιστα.

Ἡ λιγυρὰ ὀσφύς, ἡ διὰ τῆς καταχρήσεως τοῦ στηθοδέ-
σμου πραγματοποιουμένη, δὲν δύναται ν' ἀπατήσῃ τὸν ἐμπει-
ρον παρατηρητὴν ἢ δυσαναλογία μεταξὺ τῆς ἐλαττώσεως τῆς
θωρακικῆς διαμέτρου καὶ τοῦ εὗρους τῶν παρακεκμημένων
χωρῶν τοῦ σώματος ἀρκεῖ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ τέχνασμα...

Ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ σώματος ἡ παραμόρφωσις εἶναι ἔτι ἐκδη-
λωτέρα.

Ἡ πίεσις τοῦ στηθοδέσμου συνεπάγεται αὐλακα ἐγκαρσίαν
κάτωθεν τοῦ ὀμφαλοῦ, ἣτις καθορίζει δύο χώρας διαφόρους.

Ἡ μαλακὴ μοῖρα τῆς κοιλίας, ἡ κάτωθεν τῆς γραμμῆς
ταύτης εὐρισκομένη ἀπωθεῖται πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔμπροσθεν.

Ἡ κοιλία καθίσταται στρογγύλη καὶ προεξέχουσα.

Ἡ στρογγυλότης τοῦ θώρακος ἐλαττοῦται, οἱ δὲ μαστοί,
τῆς φυσικῆς αὐτῶν διευθύνσεως παρεκτρεπόμενοι, πίπτουσι
βαθμιαίως.

Σῶμα τοιοῦτον διὰ παντὸς παραμορφοῦται ὑπὸ τῆς
πρώτης κνήσεως καὶ τῆς ἐλαφροτέρας εὐσαρκίης.

Εἰς τὴν θέσιν τῆς ὀσφύος μένει μόνον μία ἐγκαρσία ρυτι-
δωμένη αὐλαξ· μόνον ὁ στηθοδέσμος εἶναι ἱκανὸς νὰ προσ-
δώσῃ ἐπὶ τινα ἔτι καιρὸν τὴν ἀπάτην τῶν σχημάτων, ἅτινα ὁ
ἴδιος κατέστρεψεν.

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν μυῶν τῆς ράχews παρακωλύεται ὑπὸ
τῆς καταχρήσεως τοῦ στηθοδέσμου.

Ἡ ράχις κολουῖται, ἐπιπεδοῦται καὶ ἀπόλλυσι διὰ παντὸς
τὸν κομψὸν καὶ χαρίεντα φυσικὸν τύπον.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀναπτύξεως ὁ σκελετός, ὁ εὐθρυ-
πτος καὶ εὐκαμπτος ἔτι, ἀδυνατεῖ νὰ τελειοποιηθῇ.

Ἐπὶ τὴν πίεσιν τοῦ προσφιλούς τῷ ὀραίῳ φύλῳ καὶ ἀπα-
ραιτήτου διὰ τὴν ὀραίαν σχηματοποιεῖαν πειστηρίου παρα-
μορφοῦται, αἱ νόθοι πλευραὶ ἐνοῦνται εἰς ὀξείαν γωνίαν
ἀντὶ ὀρθῆς, ὁ δὲ θώραξ παρουσιάζεται ὡς ἐλλειψοειδῆς μὲ
βάσιν περιορισμένην...

Διὰ τῆς κληρονομικότητος ἡ παραμόρφωσις τῆς μέσης
μεταβιβαζεται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Ἡ κνήμη καὶ οἱ γυναικεῖοι πόδες ὑπέστησαν ἐξ ἴσου
τὴν παραμορφωτικὴν τοῦ συρμοῦ ἐπίδρασιν.

Πρὸς ἀπόκτησιν λεπτοῦ ποδός, ἡ γυνὴ καταστρέφει διὰ
στενῶν ὑποδημάτων τὴν φυσικὴν αὐτοῦ καλλονήν.

Ἡ στροφή τοῦ μεγάλου δακτύλου
πρὸς τὰ ἔξω, ἡ συρρικνώσις τῶν ἄλ-
λων δακτύλων τάμισα παραμορφοῖ
τὴν λεπτὴν τῶν ποδῶν μορφήν.

Πρὸς αὔξησιν τοῦ ὕψους ἡ μετα-
τροπὴν τοῦ βαδίσματος κατὰ συρμὸν
ἰδιόρρυθμον, ἡ γυνὴ κατέφυγεν εἰς
ὑψηλὰ τακούνια, ἅτινα καὶ τὴν πα-
ραμόρφωσιν τοῦ ποδός ἐπιφέρουσι
καὶ τὸ σῶμα εἰς τροποποίησιν τῶν
ὄρων τῆς ἰσορροπίας προσαναγκά-
ζουσιν...

Ὁφείλομεν οὐχ ἦττον νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ στάσις, ἡ διὰ τῆς χρήσεως τῶν τακουνίων ἐπιτυγχανομένη, εἶναι συχνάκις εὐνοϊκὴ διὰ τὴν γυναικίαν καλλονήν. . .

Μόνον αἱ καλῶς καμωμένα καὶ μακρόκνημαι γυναῖκες—ιδιότης σπανιστάτη σήμερον—οὐδὲν εὐρίσκουσι προσὸν εἰς τὸ ἀπατηλὸν τοῦτο μέσον.

Τέλος ἡ καλτσοδέτα (*jarretière*) παραμορφοῖ τὴν πλάτυνσιν τῆς γαστροκνημίας (*galbe du mollet*) καὶ καταστρέφει τὴν ὠραιότητα τοῦ γόνατος.

Ἡ καλτσοδέτα (*jarretelle*), ἣν συνέστησαν διὰ λόγους δῆθεν ὑγιεινοῦς, ἐπιφέρει κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναπτύξεως παραμορφώσεις αἰσθητὰς τῶν κνημῶν.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν σημείων ἐπὶ τοῦ γόνατος, τῶν παραμορφώσεων τῆς γαστροκνημίας ἢ ραιβῶν κνημῶν, ἡ λογικὴ συνιστᾷ χρῆσιν περιποδίων λίαν κοντῶν ἢ περικνημίδων λίαν μακρῶν.

Ἡ ἀπαριθμησις τῶν παραμορφώσεων τῆς μόδας θὰ ἀπετέλει ἔργον δυσχερές.

Ἡ παραμορφωτικὴ ἐπίδρασις τοῦ συρμοῦ φαίνεται ἀναμφιλέκτως ἐπὶ τῆς ἀγαματοποιίας, ἣτις ἀναπαριστᾷ τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τοῦ γυναικείου ἰδεώδους εἰς τὰς διαφόρους ἐποχάς.

Εἶναι εὐκόλον ν' ἀντιληφθῇ τις τὸ γεγονός, παραβάλλον τοὺς τύπους ὑψηλῆς τέχνης, συνθετούσης τὴν γυναικίαν καλλονὴν εἰς τὰ διάφορα στάδια τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ ὄψις τῶν ἀρχαίων Χαρίτων ἐδείκνυε τὴν ἰδεώδη ἀγνότητα τῶν γραμμῶν καὶ τῶν σχημάτων.

Ἡ προτομὴ τῆς Ἀμφιτρίτης τῆς Ἀναγεννήσεως μαρτυροῖ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐκ φαλαίνης περιθωρακίων, τῶν λίαν εὐνοουμένων εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Μεδίκων.

Τὸ ἀγαλμα τῆς νεωτέρας Ἀρτέμιδος ἀποδεικνύει τὴν ἐπίδρασιν τοῦ στηθοδέσμου τῶν νεωτέρων χρόνων, ὅστις ἐκλεπτύνει τὸ γυναικεῖον στήθος, ἀφαιρῶν ταῦτοχρόνως τὸν χαρακτήρα τῆς μεγαλοπρεποῦς καὶ γαληνιαίας ἐξελξεως. . .

Ἡ παραμόρφωσις τῆς ἐνδυμασίας εἶναι θετικὴ καὶ ἀρνητικὴ ταῦτοχρόνως, ἐκάστης μόδας προσθετούσης ἐν παράρτημα ἀνωφελές καὶ ἀφαιρούσης μοῖραν τινα ἀπτῆν τῆς γυναικίας ἐνδυμασίας. . .

Εἶναι εὐτύχημα ὅτι ἡ ἐποχὴ μας, μιᾶς ἐξαιρέσεως γενομένης διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ὀρθοστηθοδέσμου (*corset droit*), εὐρίσκεται εἰς ἀληθῆ πρόοδον, αἱ δὲ σύγχρονοι μῶδαι προσπαθοῦσι νὰ παρακολουθήσωσι τὰς γραμμὰς τοῦ γυναικείου σώματος, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ κατωρθώσωσι τὴν διόρθωσιν τῶν προὑπαρχουσῶν δυσμορφιῶν, ἃς μία ἀτεγκτος κληρονομικότης μεταβιβάζει εἰς τὴν σύγχρονον γυναικίαν.

ΜΟΥΣΗΣ ΜΟΥΣΕΙΔΗΣ

ἱατρός.